

Tampereen kaupunki
PL 487
33101 TAMPERE

PÄÄTÖS YVA-LAIN SOVELTAMISESTA TAMPEREEN YDINKESKUSTAN MAAN- ALAISEN PYSÄKÖINNIN JA HUOLLON YLEISSUUNNITELMAN KUNKUN PARKKI- -HANKKEESEEN

HANKE

Tampereen kaupunki (kaupunkiympäristön kehittäminen) on tiedustellut Pirkanmaan ELY-keskukselta YVA-lain soveltamisesta Tampereen ydinkeskustan maanalaisen pysäköinnin ja huollon yleissuunnitelmaan. ELY-keskukselle on toimitettu kaupunginhallituksen suunnittelukokouksessa 29.4.2013 hyväksytty yleissuunnitelma jatkosuunnitteluun vaihtoehto, jossa pysäköinti on pääsääntöisesti katujen alla. Yleissuunnitelmassa jatkosuunnitteluun toteutettavaksi esitettiin laaja ratkaisu, joka mahdollistaa keskustan kokonaisvaltaisen kehittämisen itä- ja länsipuolella. Kunkun parkin ja huollon asemakaavoituksen käynnistämistä esitettiin välittömästi. Suunnittelujaosto hyväksyi ohjaavana tahona samassa yhteydessä kaupungin kehittämisohjelman päivityksen, johon sisältyy ydinkeskustan maanalaisen keskustan pitkäntähtäimen kokoyleissuunnitelma. Kaupunginhallitus päätti, että se ohjaa maanalaisen pysäköinnin ja huollon yleissuunnitelman jatkosuunnittelua. Kaupungin hallitus hyväksyi kehittämisohjelman 6.5.2013. Keskustan strateginen yleiskaava tulisi erikseen myöhemmin antamaan hankkeille muun muassa maanalaisen pysäköinnin eri laajennusvaiheiden toteuttamiselle vahvan statuksen.

Jatkosuunnittelun hyväksytyyn yleissuunnitelman mukaan pysäköintiverkon 1. vaiheen laajennus sisältää Kunkun parkin ja sen huoltokäytävät sekä Frenckellin pysäköinnin laajennuksen. Nämä muodostavat Hämpin parkin kanssa pysäköintiverkoston rungon. Kunkun parkki yhdistyisi tässä vaiheessa Hämpin parkkiin Tammerkosken ali yhdystunnelilla. Seuraavissa pitkäntähtäimen laajennusvaiheita olisivat ns. lounais- ja luoteislohkot Tammerkosken länsipuolella (Kunkun parkin laajennus ja Hämeenpuiston parkki sekä keskustan vanhan osan alle kolmas laajennus) sekä pysäköintiverkoston ja huollon yhdystunneli Tammerkosken ali keskustan itäpuolelle ns. kaakkoislohkon pysäköintiluolastoon ja huoltoverkkoon. Lisäksi Hämpin parkkia laajennettaisiin Rautatienkadun alle.

Kehittämisohjelman päivityksessä on annettu tavoiteaikataulu ydinkeskustan kehittämishankkeille. Kunkun parkille on aikataulu suunnittelulle ja toteutukselle. Kunkun parkin on osoitettu liittyvään Frenckellin parkin laajennukseen, jolle ei ole tavoiteaikataulua. Maanalaiselle pysäköintiverkolle ei ole aikataulua, mutta se on osoitettu liittyvän Kunkun parkkiin.

Maanalainen pysäköinnin ja huoltoverkon yleissuunnitelmaan liittyy useita muita hankkeita kuten Näsinkallion eritasoliittymän rakentaminen. 1. vaiheen laajennus ei edellytä muiden keskustan liikennehankkeiden toteutumista.

ELY-keskus on saanut YVA-lain soveltamisen tulkintaan varten tietoja YVA-lain tarkoittamasta hankkeesta vastaavasta. Tietojen mukaan kaupungin strateginen Keskustahanke alkaa teettää alustavaa pysäköintilaitoksen hankesuunnitelmaan. Tässä vaiheessa ei ole vielä mukana Tampereen kaupungin omistama Finnpark Oy, joka olisi yksi mahdollinen hankkeen omistaja, rakennuttaja ja operoija. Yleissuunnitelman mukaan jatkosuunnittelussa olisi vaihtoehto, joka soveltuisi paremmin yhdelle pysäköintioperaattorille. Kaupungin asemakaavoitus laatisi tarvittavat MRL:n selvitykset hanketta varten laadittavan asemakaavoituksen valmistelun yhteydessä, kaavoituskatsauksen mukaan 2013 valmistuvan yleissuunnitelman perusteella.

ASIANKÄSITTELY

Asian vireilletulo

Tampereen kaupungin kaupunkiympäristön kehittäminen tiedusteli YVA-menettelyn soveltamista 8.3.2013.

Hankkeesta vastaavaa kuultiin 24.5.2013

Tampereen kaupunki (Keskustahanke) esittää muistiossa 24.5.2013 maanalaisen pysäköinnin ja huollon rajauksen, joka olisi lähtökohta Kunkun parkin yleissuunnitelman jatkosuunnittelussa (liitekuva) ja näkemyksen todennäköisistä ympäristövaikutuksista ja niiden hallinnasta muun muassa:

Kaikki ydinkeskustan maanalaiset pysäköintilaitokset rakennetaan/sijaitsevat pohjaveden pinnan alapuolella. P-Hämpin pohjavesiasioiden pitkäaikainen seuranta antaa osviittaa myös Kunkun parkin pohjavesiasioista. Olennaisia vaikutuksia voivat olla pohjaveden pinnan alenemisesta johtuvat painumat ja painumien vaikutuksesta aiheutuvat vauriot rakennuksille. Painumien syntymistä voidaan ehkäistä hyvällä suunnittelulla sekä pohjaveden hallintatoimilla.

Rakentamisen aikaisen tärinän hallinta on yksi tärkeimmistä haitallisten vaikutusten lieventämis- ja ehkäisytöistä. Rakentaminen useammasta päästä nopeuttaa tunnelien rakentamista. Louhintätärinää aistitaan silloin lyhyemmän periodin, kuin jos tiloja louhitaan yhdestä suunnasta. Kaiken kaikkiaan työnaikaiset vaikutukset sekä tärinään ja maaperän/kallioperän liikkeisiin liittyvät vaikutukset ovat olennainen arvioitava asia.

Kaupunkirakenteelliset kiinnepisteet sidotaan kuitenkin tarkasti. Näitä pisteitä ovat ajoyhteydet kallioiloihin, jalankulkusisäänkäynnit ja muut pystykuilurakennukset, poistoilmapiiput ja muut ilmanvaihtoon liittyvät rakennelmat, joiden kaupunkirakenteellinen ja kaupunkikuvallinen merkitys tulee arvioida.

Vastarintaa on odotettavissa ajoneuvojen sisään- ja ulosajopaikkojen lähialueen asukkailta.

Huollon laajenemissuunnat itään eivät nyt ole ajankohtaisia.

Ratikkahanke on yhtenä tärkeänä muuttujana arvioinnissa.

Lisäksi asemakaavoituksen ja YVA-menettelyn yhteensovittamisesta hankkeesta vastaava totesi tässä vaiheessa, että asemakaavat on tarkoitus saada vuoden 2014 lopussa valtuuston hyväksymiskäsittelyyn. Jos sovelletaan YVA-menettelyä, asemaakaavan/asemakaavojen OAS (osallistumis- ja arviointisuunnitelma) ja YVA-ohjelma pääosin ovat samansisältöisiä. OAS laaditaan ensin. YVA-selostus laaditaan täyttämään myös MRL:n vaikutusten arvioinnin vaatimukset. Jos ei tarvita YVA-menettelyä, niin MRL:n edellyttämä ympäristöselvitys (MRA1§) laaditaan niin, että se käy kaikkiin kolmeen laadittavaan asemakaavaan liitteeksi, ja kutakin asemakaavaa koskeva lyhennelmä on osana kaavaselostuksia.

Neuvottelut viranomaisten kanssa

Patoturvallisuusviranomaisen 21.5.2013. Tammerkosken huonokuntoiset patorakenteet Ylä- ja Keskikoskella on jo korjattu, ja tilanne on sen myötä parantunut merkittävästi. Uusi säännöstelypato on tarvittaessa myös nopeasti suljettavissa, mikä on lisännyt turvallisuutta koskessa merkittävästi.

Lisääntyneestä turvallisuudesta huolimatta on muistettava, että Tammerkosken padot ovat patoturvallisuuslain (494/2009) 11 §:n mukaiseen luokkaan 1 luokiteltuja patoja, eikä niihin saa syntyä vaurioita.

Louhinnan vaikutus patoihin on arvioitava ja tarvittaessa patojen tarkkailuohjelmaa on täydennettävä louhinnan ajaksi. Patoturvallisuusviranomaisen hyväksyy tarkkailuohjelman patoturvallisuuslain 14 §:n mukaisesti. Rakennustöistä on kuultava ja informoitava patojen omistajia (Tampereen Energia ja Alakoski Oy/Koskienergia Oy). Patojen omistajien kanssa on myös sovittava patojen turvallisuussuunnitelman (PTL 12 §) täydentämisestä ja louhinta-ajankohdista kun louhintatyötä tehdään kohteissa, joista heijastuva tärinä saattaisi vaurioittaa patorakenteita.

Voimalaitoksissa saattaa olla tärinälle herkkiä laitteita, jotka on huomioitava työn suunnittelussa.

Yleissuunnitelmassa esitetyt louhinnat voitaneen tehdä, mikäli patoturvallisuusnäkökohdat huomioidaan suunnittelussa ja toteutuksessa.

Pirkanmaan maakuntamuseo 4.6.2013. Kunkun parkki alittaa useita kulttuurihistoriallisesti erityisen merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä, joista Tammerkosken ympäristöllä on myös kansallismaiseman status. Hankealueella sijaitsevat valtakunnallisesti merkittävät Tammerkosken teollisuusmaiseman, Hämeenkadun, Hämeensillan ja Keskustorin sekä Hämeenpuiston rakennetut ympäristöt. Koska maanalaisen pysäköintiluolan suunnittelualueella sijaitsee useita rakennetun ympäristön arvokohteita, rakentamisen vaikutukset kulttuuriympäristöön tulee selvittää riittävästi. Selvityksistä tulee ilmetä räjäytysten ja louhinnan vaikutus kulttuurihistoriallisesti arvokkaisiin rakennuksiin ja rakennelmiin. Lisäksi tulee selvittää, kuinka parkkihallin käyttöön, huoltoon ja teknisiin varusteisiin liittyvät maanpäälliset rakenteet sekä parkkihallin suuaukkojen sijoittaminen vaikuttavat em. kulttuuriympäristön arvokkaisiin piirteisiin. Suunnitteluvaihtoehto, jossa hallin sisäänajoaukko sijoittuisi Hämeenpuiston valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun ympäristöön, on kulttuuriympäristövaikutusten osalta erityisen kriittinen. Hankkeella voi lisäksi olla haitallista vaikutusta Tampereen vanhimman kaupunkialueen ja Tammerkosken kylän tunnettuihin tai vielä tunnistamattomiin arkeologisiin kiinteisiin muinaismuistoihin.

Hankkeen todennäköiset haitalliset ympäristövaikutukset

Tampereen ydinkeskustan maanalaisen pysäköinnin ja huollon louhinta (noin 300 000 m³) aiheuttaa tärinää, joka voi olla haitallista rakenteille, laitteille, rakennuksille ja asukkaille, ja etäämmälläkin tärinä voi aiheuttaa viihtyisyyshaittaa. Hankkeessa louhittaisiin Tammerkosken alitse yhteys olemassa olevaan Hämpin parkkiin.

Rakentamisen vaikutusalueella sijaitsevat Tammerkosken padot, jotka ovat patoturvallisuuslain (494/2009) 11 §:n mukaiseen luokkaan 1 luokiteltuja patoja, eikä niihin saa syntyä vaurioita.

Rakentamisen vaikutusalueella sijaitsee useita valtakunnallisesti merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristöjen kohteita (RKY-kohteet, jotka ovat MRL:n valtakunnallisten alueidenkäytön tavoitteiden (VAT) mukaisia).

Maanalainen louhinta voi vaikuttaa alueen pohjavedenpinnan tasoon, jolla myös voi olla välillisiä vaikutuksia rakennusten perustuksiin (puupaalut, maavaraiset perustukset savi-alueella). Sisäänajojen ja maanpinnalle nousevien rakennusosien työmaiden kaivuut voivat heikentää rakennuksien perustuksia ja rakenteita.

Hankkeeseen kuuluvat sisäänajot, ilmanvaihdot ja yhteysnousujen pystykuilut muuttavat keskustan kaupunkikuvaa, jossa on muun muassa useita valtakunnallisesti merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristön kohteita.

Tietoihin suunnittelualueen kallio- ja maaperän koostumuksesta ja rakenteesta liittyy epävarmuutta kuten kallion rikkonaisuus, arseenipitoisuus ja savimaat. Yleissuunnitelman kokonaisuudesta ainakin osa louhittaisiin alemmalle tasolle kuin Tammerkosken ja Pyhäjärven vedenpinnan taso. Kaikki ydinkeskustan maanalaiset pysäköintilaitokset rakennetaan/sijaitsevat pohjaveden pinnan alapuolella.

Hanke sijoittuu suureen väestökeskittymään ja vaikuttaa sen elinympäristöön ja elinkeino-toimintaan. Haitallisia vaikutuksia voi olla rakentamisvaiheessa ja pysäköintilaitoksen toiminnasta. Hanke siirtäisi ja keskittäisi osaltaan yksityisautoilun liikennevirtoja, siten että haitalliset vaikutukset keskittyvät ja voimistuvat elinympäristössä. Laaja maanalainen kalliorakentaminen lisää raskasta liikennettä, melua ja hiukkaspitoisuuksia ydinkeskustassa.

RATKAISU

Pirkanmaan ELY-keskus päättää, että Tampereen ydinkeskustan maanalaisen pysäköinnin ja huollon Kunkun parkki -hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Perustelut

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-lain) 4 §:n mukaan arviointimenettelyä sovelletaan asetuksella tarkemmin säädettäviin hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joista Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen täytäntöön paneminen edellyttää arviointia taikka joista saattaa aiheutua merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia Suomen luonnon ja muun ympäristön erityispiirteiden vuoksi.

Lain 4 §:n 2 ja 3 momenttien mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin edellä tarkoitettuun olennaiseen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, arviointia edellyttävien hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Harkittaessa lain mukaan vaikutusten merkittävyyttä yksittäistapauksessa otetaan erityisesti huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne.

Ydinkeskustan Kunkun parkki -hanke sijoittuu Tampereen vanhaan keskustaan pääosin Hämeenkadun alle ja yksi sisäänajon vaihtoehdoista sijoittuisi Hämeenpuistoon ja toinen Näsinpuistoon. Hankkeen rakentamisaikaisilla vaikutuksilla voi siten olla merkittäviä haitallisia vaikutuksia useisiin valtakunnallisesti merkittäviin rakennetun kulttuuriympäristön kohteisiin (Hämeenkatu, Keskustori ja Hämeensilta; Hämeenpuisto; Tammerkosken teollisuusmaisema). Hämeenkatu on yksi maamme merkittävimpiä kauppakatuja ja sen varrella on huomattava määrä arvokkaita merkittävien arkkitehtien suunnittelemia liikerakennuksia. Tampereen Hämeenpuisto on 1830-luvun kaupunkisuunnitteluun liittyvä pisin yhtenäinen puistokäytävä Pohjoismaissa. Hämeenpuisto ja sitä reunustavat eri vuosikymmeninä rakennetut merkittävät julkiset rakennukset ja asuinkerrostalot. Hankkeen vaikutusalueella on yksi Suomen kansallismaisemista, Tammerkosken teollisuusmaisema.

Lisäksi hankkeella on kaupunkikuvaan todennäköisesti haitallisia vaikutuksia, jotka voivat kohdistua myös valtakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön. Hankkeella voi olla haitallisia vaikutuksia kaupungin keskustan tunnettuihin tai vielä tunnistamattomiin arkeologisiin kiinteisiin muinaismuistoihin. Ydinkeskustan vanhaan kulttuuriympäristön arvokkaimpaan osaan sijoittuvan hankkeen haitalliset vaikutukset voivat muodostua määrältään ja laajuudeltaan todennäköisesti merkittäviksi.

Edellä mainitut hankkeen todennäköiset merkittävät vaikutukset kohdistuisivat valtakunnallisiin alueidenkäytön tavoitteisiin ja vaikutukset maankäyttöön olisivat merkittäviä.

Hankkeen rakentamisaikaisiin vaikutuksiin liittyy Tammerkosken patoturvallisuuteen kohdistuvia onnettomuusriskejä ja -tilanteita, joiden toteutuessa vaikutukset olisivat erittäin vakavia kaupunkialueella. Erityisesti patoluokituksen vuoksi vaikutukset on otettava aina huomioon todennäköisesti merkittävänä ympäristövaikutuksina.

Hanke sijoittuu kaupungin keskustaan laajan väestömäärän välittömään elinympäristöön. Hanke muuttaa osaltaan välillisesti olemassa olevaa maanpäällistä toimintaa kuten keskustan liikenteen sijoittumista ja keskittymistä. Rakentamisaikaiset vaikutukset kohdistuvat ydinkeskustan asukkaisiin sekä keskustassa asioiviin ja työssäkäyviin väestöryhmiin. Hankkeen rakentamisen ja toiminnanaikaiset todennäköiset haitalliset ympäristövaikutukset kohdistuvat laajaan väestömäärään.

Tampereen ydinkeskustan maanalaisen pysäköinnin ja huollon yleissuunnitelmaan kuuluvan Kunkun parkki -hankkeen todennäköisesti merkittävät haitalliset ympäristövaikutukset ovat laadultaan ja laajuudeltaan kokonaisuutena rinnastettavissa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa asetuksessa mainittujen hankkeiden merkittäviin haitallisiin ympäristövaikutuksiin, kun otetaan huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (468/1994, 67/1999, 458/2006) 4, 6, 19 §
Asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (713/2006) 4, 6, 7 §

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Tähän päätökseen ei saa muutoin erikseen hakea valittamalla muutosta. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 17 § 2 momentissa tarkoitetut tahot saavat kuitenkin hakea muutosta tähän päätökseen samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta muun lain mukaisen lupa-asian ratkaisusta tai hankkeen toteuttamisen kannalta muusta olennaisesta päätöksestä valitetaan.

Ympäristövaikutusyksikön päällikön sijaisena Emir Bilaletdin

Ylitarkastaja Leena Ivalo

PÄÄTÖS saantitodistusta vastaan hankkeesta vastaavalle

TIEDOTTAMINEN

Päätöksestä kuulutetaan (14 pv) Tampereen kaupungin virallisella ilmoitustaululla, ja päätös on nähtävillä palvelukeskus Frenckell, Frenckellinaukio 2 B. Päätös on sähköisesti nähtävillä www.ymparisto.fi > Alueellista ympäristötietoa > Pirkanmaa > Ympäristönsuojelu > Ympäristövaikutusten arviointi YVA ja SOVA > YVA-päätökset

TIEDOKSI

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, Vaasa
Hämeen ELY-keskus, patoturvallisuusviranomainen, Hml
Pirkanmaan maakuntamuseo
Suomen ympäristökeskus

LIITE Valitusosoitus
Kuva hankkeen rajauksesta

LISÄTIEDOT Ylitarkastaja Leena Ivalo, p. 0295 036 000

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristökohteet vaikutusalueella

Tammerkosken teollisuusmaisen kartta

http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_kartta.aspx?KOHDE_ID=5021&OBJECTID=24452

Tammerkosken teollisuusmaisema, kansallismaisema

http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=5021

Hämeenpuisto

http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=4502

Hämeenkatu, Keskustori, Hämeensilta

http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=5020